

3 Jaarverslag Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De deelnemende gemeenten zijn op grond van de gemeenschappelijke regeling geheel en gezamenlijk verantwoordelijk voor de financiële situatie bij het samenwerkingsorgaan en ook voor mogelijke tekorten of financiële tegenvallers. Dit betekent dat Holland Rijnland geen

weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit hoeft te hebben (zie kader). Het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland heeft wel een algemene reserve die eventueel kan worden ingezet bij eventuele risico's.

De deelnemende gemeenten worden minimaal driemaal per jaar geïnformeerd over het verloop van de begroting van Holland Rijnland door middel van de begroting, de Tussentijdse rapportage (Turap) en de jaarrekening. Indien aan de orde, informeert het dagelijks bestuur het algemeen bestuur over tussentijdse wijzigingen. Eventuele risico's worden zo spoedig mogelijk gemeld. Op basis van deze informatie worden de gemeenten in staat geacht voldoende voorzieningen in de eigen begroting te treffen. Deze eventuele risico's kunnen worden betrokken in het geheel van de door de gemeenten gelopen risico's. Daarom is er geen afzonderlijke risicoreserve bij de gemeenschappelijke regeling aangehouden.

Weerstandsvermogen

Het vermogen van Holland Rijnland om onverwachte financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

Risico's

Onder risico's wordt verstaan: alle voorzienbare risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd, of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie.

Risico's uit reguliere bedrijfsvoering

Elke organisatie kent risico's in de reguliere bedrijfsvoering, zo ook Holland Rijnland. Oorzaken hiervan kunnen gelegen zijn in onder meer:

- Automatisering / datalek
- Aanbestedingsprocedure

Er zijn processen ingericht om deze risico's zoveel mogelijk te beperken. De maximale omvang van eventueel optredende risico's wordt geraamd op € 100.000 (afgerond), zijnde 1% van de begrote lasten.

Financiële kengetallen

Het BBV schrijft voor dat enkele kengetallen in de jaarrekening worden opgenomen die kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie. Deze kengetallen staan in onderstaande tabel.

Jaarverslag	Verloop van de kengetallen		
	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Kengetallen:			
Netto schuldquote	-10,5%	-30,0%	-11,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-10,5%	-30,0%	-11,8%
Solvabiliteitsratio	2,8%	5,7%	3,5%
Structurele exploitatieruimte	1,8%	0,0%	-8,8%

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft aan in welke mate de schuldenlast van een organisatie een risico kan vormen voor de financiële positie. Dit wordt berekend door de schulden te verminderen met de vorderingen en dit te delen door de omzet van een bepaald jaar. Als bijvoorbeeld de netto schuldquote 100% is, betekent dit dat het totaal aan schulden minus vorderingen gelijk is aan de jaarlijkse omzet van de organisatie. Dit kan een risico vormen voor de organisatie doordat een stijging van de rente bij een hoge schuldquote een groot effect kan hebben op de rentelasten binnen de exploitatie.

Voor de jaarrekening 2022 geldt zelfs een negatieve netto schuldquote. Dit betekent dat het totaal van de vorderingen hoger is dan het totaal van de schulden. De netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, houdt ook rekening met leningen die de organisatie aan derden uitgeeft. Omdat Holland Rijnland geen leningen uitgeeft, is dit gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen het eigen vermogen (reserves) en het balanstotaal. Aan dit percentage valt dus af te lezen welk deel van de bezittingen van de organisatie is gefinancierd met eigen vermogen. De rest is gefinancierd met leningen. Aangezien Holland Rijnland reserves van beperkte omvang heeft, is de solvabiliteitsratio zeer laag.

Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte is een indicator om aan te geven hoeveel ruimte er structureel beschikbaar is in de begroting. Dit wordt berekend door het saldo van structurele baten en lasten te delen door de totale baten. Hoe hoger dit kengetal is, hoe meer ruimte er beschikbaar is om de begroting bij te sturen als dat nodig is.

Holland Rijnland wordt grotendeels gefinancierd door de deelnemende gemeenten. In die zin is er meerjarig geen sprake van exploitatieruimte. Wel kan het voorkomen dat in een jaar in de realisatie een resultaat wordt behaald zodat er sprake is van enige structurele exploitatieruimte bij de jaarrekening.

Onderstaande tabel toont een normering waartegen de diverse ratio's kunnen worden afgezet.

Normering			
Kengetallen:	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	< 100%	100% > < 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 100%	100% > < 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	30% > < 50%	< 30%
Structurele exploitatieruimte	> 0,6%	0% > < 0,6%	0%

3.2 Financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering lichten we de ontwikkelingen en beleidskeuzes toe voor 2022 in een onderdeel "algemene ontwikkelingen" en een onderdeel "ontwikkelingen Holland Rijnland". Onder de "algemene ontwikkelingen" komen de renteontwikkelingen en ontwikkelingen van de wet- en regelgeving aan de orde. De "ontwikkelingen Holland Rijnland" richten zich specifiek op de renterisiconorm, de kasgeldlimiet en de financiering van Holland Rijnland

Algemene ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

De gemiddelde kapitaalmarktrente (= langlopende financiering) voor rentevaste en lineaire leningen met een looptijd van tien jaar, komt over 2022 uit op 2,00 %. In 2021 was de gemiddelde rente 0,17%. De rente laat in de eerste maanden van 2022 een sterke stijging zien, een rentedaling gedurende de zomer en opnieuw een sterke rentestijging in de herfst.

De geld- en kapitaalmarkt in 2022 is sterk beïnvloed door mondiale ontwikkelingen met als belangrijkste de oorlog tussen Rusland en Oekraïne en het economische herstel van de wereldeconomie na de Corona lockdowns. Beide ontwikkelingen waren van invloed op de sterk stijgende kosten van energie, materiaaltekorten en personeelstekorten. Dit leidde tot een hoge inflatie.

De rente op de geldmarkt (= kortlopende financiering) wordt voornamelijk bepaald door het rentebeleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De ECB gebruikt de rentestand om te sturen op de inflatie.

Het belangrijkste tarief van de ECB is de herfinancieringsrente. Onder druk van de hoge inflatie is de herfinancieringsrente in 2022 vier maal verhoogd, van 0% naar in totaal 2,5%. De depositorente die de ECB hanteert, is voor de geldmarkt de ondergrens. De depositorente is in 2022 eveneens vier keer verhoogd naar in totaal 2,0 %, met als gevolg fors hogere rentetarieven op (kas)geldeningen met een korte looptijd.

De rente op de kapitaalmarkt (=langlopende financiering) is, onder druk van het ECB-beleid en het onzekere toekomstperspectief, eveneens sterk gestegen, zoals te zien is in bovenstaande grafiek.

Ontwikkelingen Holland Rijnland

Beleidsverantwoording treasury

De exploitatietekorten van het samenwerkingsorgaan worden gefinancierd door de dertien deelnemende gemeenten. Op basis van de vastgestelde begroting wordt de geraamde gemeentelijke bijdrage als voorschot in rekening gebracht in de maand december van het lopende begrotingsjaar. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt de definitieve bijdrage over het betreffende jaar bepaald. Het rekeningresultaat wordt verrekend met de algemene reserve tenzij het algemeen bestuur anders besluit. Daarnaast zijn er geldstromen van ministeries en provincie waarvan de bedragen worden doorgegeven naar de betreffende instanties.

De treasury-functie binnen Holland Rijnland dient uitsluitend de publieke taak. Holland Rijnland heeft momenteel geen externe langlopende en kortlopende financieringsmiddelen in portefeuille. Wel heeft Holland Rijnland een beperkte kredietfaciliteit op de rekeningcourant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Eventuele positieve saldi op de rekening courant worden afgestort in de schatkist van het Rijk.

Kasgeldlimiet

De gemiddelde vlottende schuld, over drie maanden gezien, is voor een gemeente gelimiteerd op 8,2% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van deze kasgeldlimiet in 2022 weergegeven:

Omschrijving	Gemiddelde netto vlottende schuld	Kasgeldlimiet	Ruimte (=+) of Overschrijding
eerste kwartaal 2022	-56.576.575	838.887	57.415.462
tweede kwartaal 2022	-67.833.884	838.887	68.672.771
derde kwartaal 2022	-64.971.839	838.887	65.810.726
vierde kwartaal 2022	-48.377.459	838.887	49.216.346

In 2022 overschreden we de kasgeldlimiet niet.

Renterisiconorm

Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van deze renterisiconorm in 2022 weergegeven:

Omschrijving	2021	2022
Begrotingstotaal	10.623.463	10.230.327
Wettelijk percentage	20%	20%
Renterisiconorm	2.124.693	2.046.065
Bedrag waarover renterisico wordt gelopen (aflossingen)	0	0
Ruimte onder renterisiconorm	2.124.693	2.046.065

Holland Rijnland heeft geen langlopende leningen. Als gevolg hiervan loopt Holland Rijnland geen renterisico op herfinancieringen en voldoen we aan de renterisiconorm.

Schatkistbankieren

Gedurende 2022 zijn de overtollige middelen afgestort in de schatkist van het Rijk om binnen de gestelde doelmatigheidsdrempel te blijven. Conform de vereisten in het BBV (art 52c) is in de toelichting op de balans het drempelbedrag vermeld en, per kwartaal, het bedrag aan middelen dat Holland Rijnland buiten de schatkist van het Rijk heeft aangehouden.

3.3 Bedrijfsvoering

Organisatie Holland Rijnland

De organisatie heeft medio 2022 een structuurwijziging ondergaan waardoor de organisatie beter aansluit bij de twee belangrijkste werkzaamheden die Holland Rijnland voor de gemeenten verricht: Afdeling Strategie en Beleid voor regio gemeenten:

- Strategische- en beleidswerkzaamheden;
- Lobby bij provincie en ministeries
- Binnen halen subsidies
- Beheer van het Regionaal Investeringsfonds

Regionale Uitvoering van werkzaamheden voor de regiogemeenten

- Regionaal Bureau Leerplicht (RBL)
- Urgentiecommissie
- Regiotaxi

Bedrijfsvoering die de beide andere afdelingen ondersteunt op het terrein van:

- Financiën
- Juridische aangelegenheden
- Communicatie
- Ambtelijke secretariaat
- Secretariaat
- Archief
- Huisvesting en receptie

Een deel van het werk, met name ICT, HRM en financiële advisering en de technische financiële administratie was ondergebracht bij Servicepunt 71.

Afsplitsing van TWO – SO-Zorg

2022 was een bijzonder jaar. In 2021 was het besluit genomen dat de Tijdelijke Werkorganisatie Jeugdhulp (TWO) per 1 januari 2022 zelfstandig verder zou gaan als Serviceorganisatie Zorg. Om meerdere redenen bleek dit niet haalbaar en maakte de nieuw gevormde organisatie nog onderdeel uit van Holland Rijnland. In 2022 is, zowel bij Holland Rijnland als bij de Serviceorganisatie Zorg veel energie en tijd gaan zitten in de ontvlechting. Dit is uiteindelijk gerealiseerd per 1 januari 2023.

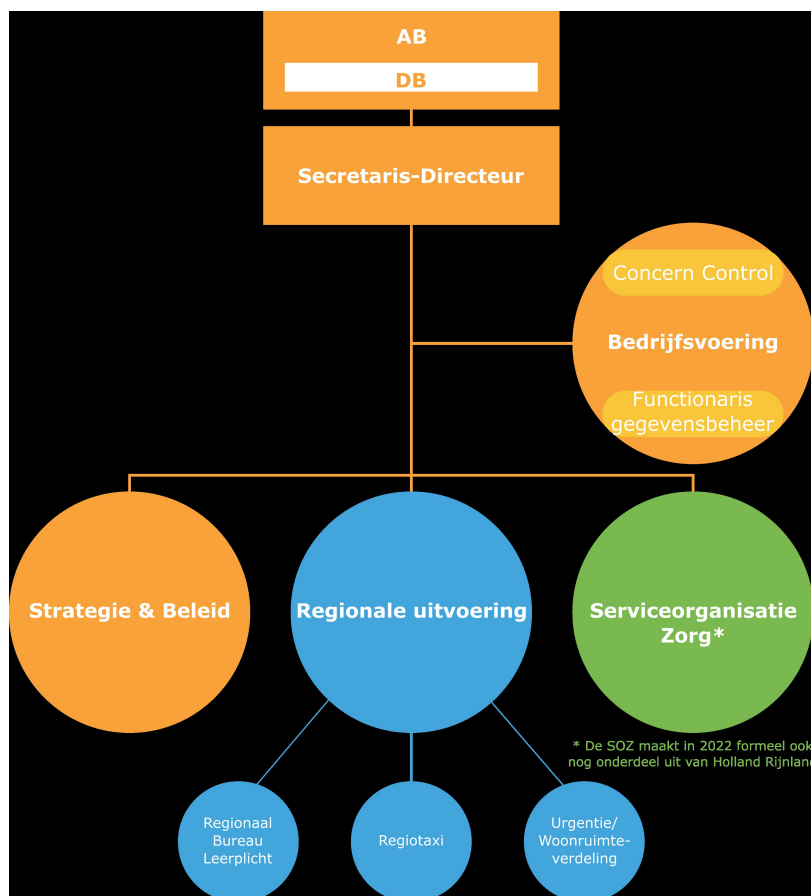
Wat is opgepakt en gerealiseerd in 2022

In de achterliggende jaren is er te weinig aandacht geweest voor de bedrijfsvoeringactiviteiten. Dit komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in de onderbouwing van de begroting.

Voor de begroting 2024 is hierin in 2022 een start gemaakt om te komen tot meer realistisch ramen, in plaats van het uitsluitend verhogen van de budgetten met de toegestane percentages. Dit had tot gevolg dat er bijvoorbeeld achterstand ontstond in het voldoen aan een aantal wettelijke verplichtingen (Algemene Verordening Gegevensbescherming - AVG en Wet politie gegevens - Wpg) en andere zaken die van belang zijn voor een goede bedrijfsvoering. Hiervoor werden geen additionele middelen beschikbaar gesteld, terwijl wel moet worden voldaan aan de wettelijke bepalingen. Holland Rijnland kan hierin als ketenpartner van de gemeenten niet achterblijven omdat de gemeenten dan ook zelf niet voldoen aan de wet.

Ook werden er in het kader van eencorrecte Arbo beleid acties in gang gezet. In de tweede helft van 2022 werden die achterstanden opgepakt omdat uitstel niet langer verantwoord was.

- Een kwalitatief en kwantitatief goede personele bezetting op de drie afdelingen
- Aanstelling van een Functionaris Gegevensbescherming
- Aanstelling van een Privacy Officer
- Aanbesteding Risico inventarisatie en evaluatie (uitvoering 1^e kwartaal 2023)
- Aanbesteding Medewerkers tevredenheidsonderzoek (uitvoering 1^e kwartaal 2023)
- Aanbesteding accountantsdiensten (vanaf de jaarrekening 2023)
- Verbetering van de vergaderfaciliteiten
- Klimaatbeheersing in het gebouw
- Verbetering van de financiële administratie
- Verbetering van de P en C producten

Personele zaken

Het ziekteverzuimcijfer van Holland Rijnland steeg van 4,5% in 2021 naar 5,0% in 2022. Het verzuim in de groepen 'lang verzuim' en 'extreem lang verzuim' daalde licht. Het verzuim in de groepen 'kort verzuim' en 'middellang verzuim' steeg daarentegen. Deze laatste ontwikkeling zien we ook bij andere organisaties en is een landelijke trend.

Beleidsindicatoren

Als gevolg van de BBV-wijzigingen zijn met ingang van 1 januari 2018 beleidsindicatoren opgenomen. Met deze beleidsindicatoren is het via de website 'waarstaatjegemeente.nl' beter mogelijk de resultaten van gemeenten onderling te vergelijken. Van deze indicatoren vallen er een aantal onder het hoofdtaakveld Bestuur en Organisatie. Omdat het voornamelijk overhead-gerelateerde indicatoren betreft, worden ze in deze paragraaf opgenomen. Het betreft de volgende indicatoren:

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2022	0,11	0,13
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2022	0,10	0,12
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2022	€ 11,11	€ 14,79

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Externe inhuur	Kosten inhuur als % van totale loonsom incl inhuur	2022	4,2%	15,7%
Overhead	% van de totale lasten	2022	30,2%	27,5%

3.4 Wet open overheid

Op 1 mei is de Wet open overheid (Woo) officieel ingegaan (gedeeltelijk) in werking getreden. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. Zo krijgt iedereen meer inzicht in het handelen van de overheid.

Een belangrijk verschil met de Wob, is dat de Woo naast informatieverstrekking op verzoek (passief) overheidsorganisaties ook verplicht zelf informatie gefaseerd openbaar te maken (actief). Mede hierdoor is de Woo een belangrijke stap naar een open overheid. Uitgangspunt hierbij is dat iedereen recht heeft op toegang tot publieke informatie en dat alle overheidsinformatie in beginsel openbaar is. Alleen in uitzonderingsgevallen wordt hiervan afgeweken.

Naast deze actieve informatieverstrekking, veranderen er ook zaken rond informatieverzoeken. Wob-verzoeken heten voortaan Woo-verzoeken. De termijn voor afhandeling van een Woo-verzoek blijft vier weken, maar kan bij een omvangrijk of complex verzoek met maximaal twee weken worden verlengd (in plaats van vier weken onder de Wob).

Verder wijzen alle overheidsorganisaties een contactpersoon Woo aan. Deze helpt bij de beantwoording van vragen over de beschikbaarheid van publieke informatie door burgers en journalisten. In 2022 heeft Holland Rijnland geen verzoeken in dit kader ontvangen.

3.5 Vennootschapsbelasting

Holland Rijnland is niet Vennootschapsbelasting (Vpb) -plichtig voor het jaar 2022. Voor de activiteiten rond jeugdhulp, leerplicht, de beleidsagenda, de woonruimteverdeling en detachering van personeel, is geen sprake van een onderneming en dus ook niet van een Vpb-plicht. Bij de activiteit Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) kan Holland Rijnland een beroep doen op de vrijstelling in de Vpb voor dienstverleningsovereenkomsten. Per saldo is er dus geen sprake van een Vpb-plicht voor Holland Rijnland.

3.6 Heffingen en Leges

Voor één van de overige uitvoerende taken worden leges geïnd, namelijk bij de uitvoering van de woonruimteverdeling voor de toetsing van urgentieverzoeken. Het gaat om een bedrag van € 65 per aanvraag voor een urgentie of een stadvernieuwingsurgentie. In 2022 is een bedrag van circa € 25.740 aan leges ontvangen. Begroot was een bedrag van € 35.455. De onkosten voor het programma Overige uitvoerende taken, woonruimteverdeling onderdeel urgentieverlening worden vooral gedekt uit de reguliere bijdragen van alle deelnemende gemeenten.

3.7 Onvoorzien

De verplichting, conform artikel 28b van de BBV, een post onvoorzien op te nemen, is niet op Holland Rijnland van toepassing. Artikel 30a van de Gemeenschappelijke Regeling Holland Rijnland bepaalt

dat deelnemende gemeenten er steeds zorg voor dragen dat Holland Rijnland te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.